

მრავლობითობის გამოხატვა ქართულ ჟესტურ ენაში

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე გამოყენებითი ენათმეცნიერების
მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად*

მაია მწყერაშვილი

სამაგისტრო პროგრამა: გამოყენებითი ენათმეცნიერება

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: თამარ მახაროზლიძე, ფილოლოგიის მეცნიერებათა
დოქტორი, მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტის სრული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2020

განაცხადი

როგორც წარდგენილი ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი

წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ

აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ

მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო

წესების შესაბამისად.

მაია მწყერაშვილი

2020 წელი

აბსტრაქტი

ქესტური ენის აქტიური კვლევა მე-20 საუკუნის მეორე ნახევრიდან დაიწყო, მნიშვნელოვანი გარდატეხა მოახდინა უილიამ სტოკოეს მიერ ქესტის ფონემური დონის აღმოჩენამ, რომელმაც შეცვალა მანამდე არსებული წარმოდგენები ქესტური ენის შესახებ. ქესტური ენები წარმოადგენს დამოუკიდებელ ენებს, რომელთაც გააჩნია მორფოლოგიური სტრუქტურა და ენის იერარქიის ყველა სხვა დონეები. მორფოლოგიური სტრუქტურის შესწავლისას შეგვიძლია გამოვყოთ მრავალი მორფოლოგიური დონე, მათ შორის მრავლობითი რიცხვი. წარმოდგენილი ნაშრომი მიზნად ისახავს ნათლად წარმოჩინდეს, როგორ და რა კუთხით გადმოიცემა ქართულ ქესტურ ენაში მრავლობითობა არსებით სახელებთან, რიცხვით სახელებთან, ნაცვალსახელებთან და ზმნებთან, რა თავისებურებებს ავლენს თითოეულ მათგანთან.

ანალიტიკური მეთოდის გამოყენებით, არსებული მონაცემების საფუძველზე აღმოჩნდა, რომ ქართული ქესტური ენა მრავლობითობის საწარმოებლად ახდენს მარკირებას, რედუპლიკაციასა და ტრიპლიკაციას. აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ როგორც ქართული ენა, ასევე ქართული ქესტური ენა არსებით სახელებთან გამოყოფს ვინ და რა ჯგუფის კატეგორიას. ვინ და რა ჯგუფის კატეგორიების მრავლობითობის მარკერები არსებითად განსხვავდება ერთმანეთისაგან. რადგან ქართული ქესტური ენა კვლევის პროცესში მყოფი ენაა, ვფიქრობ, ნაშრომში გადმოცემული ინფორმაცია დაეხმარება მკვლევრებსა და ამ საკითხით დაინტერესებულ პირებს, მიიღონ დამატებითი ინფორმაცია კონკრეტული მორფოლოგიური საკითხის შესახებ, რაც ლინგვისტიკის სფეროში კიდევ ერთი წინ გადადგმულ ნაბიჯად შეგვიძლია მივიჩნიოთ.

საკვანძო ტერმინები: *მრავლობითობა ქესტურში, რიცხვი ქესტურ ენაში, რიცხვის კატეგორია.*

Abstract

The discovery of phonemic level by William Sotokoe (1960) was the starting point for Sign Language Linguistics. His publication changed earlier adopted approaches to the structure of sign languages. Sign languages are natural languages that have morphological structures along with all levels of the language hierarchy. Among the morphological structure, we can distinguish plurality. The aim of this paper is to clarify how the plurality is expressed in Georgian Sign Language through its nouns, numbers, pronouns and verbs and to define the peculiarities of each type.

Using the analytical method, it was found that the Georgian sign language uses marking, reduplication and triplication to produce plurality. It is also noteworthy that both the Georgian language and the Georgian Sign Language distinguish nouns between the category of who and what group. Who and what group categories of plural markers differ substantially from each other. Since Georgian sign language is a language in the process of research, the presented paper will contribute to cross-linguistic study of sign languages and will be invaluable for researchers and those interested in this issue.

Keywords: Georgian Sign Language, Plurality in sign languages, Number in sign languages